

วารสารประชาคมพุทธศาสนา

Journal of Buddhist Community

ปีที่ 1 ฉบับที่ 1 (มกราคม – มิถุนายน 2567)

Vol. 1 No. 1 (January – June 2024)

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเป็นวารสารตีพิมพ์เผยแพร่บทความวิชาการ บทความวิจัย บทความหนังสือ และบทความวิชาการประเภทอื่นๆ
2. เพื่อเป็นสื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้เชิงวิชาการของนักวิจัยและนักวิชาการทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศ
3. เพื่อเป็นวารสารเสนอองค์ความรู้ที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนามนุษย์ตามหลักการศึกษาศาสนาและศาสตร์ต่างๆ
4. เพื่อพัฒนาวารสารให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานการประกันคุณภาพการศึกษาและเป็นการส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพผลงานการวิจัยและบทความทางวิชาการทางพระพุทธศาสนาและศาสนาต่างๆ รวมทั้งปรัชญาให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐาน TCI

เจ้าของ

ศูนย์วิจัยธรรมศึกษา สำนักเรียนวัดอาวุธวิกสิตาราม (RESEARCH CENTER FOR DHAMMSUKSA PHRAPARIYATTIDHAMMA OF WATAWUTWIKASITARAM SCHOOL) ภูฏินุณแม่ชาลั้ง ห้อง 305 เลขที่ 137 วัดอาวุธวิกสิตาราม ถนนจรัญสนิทวงศ์ 71 บางพลัด กรุงเทพฯ 10700 โทร 0860864258

ที่ปรึกษา

พระธรรมวชิรสุธี	เจ้าอาวาส/เจ้าสำนักเรียนวัดอาวุธวิกสิตาราม
พระราชติลก, ดร.	ประธานกรรมการบริหารการศึกษา
พระศรีวินยาภรณ์, ดร.	เจ้าคณะแขวงบางพลัด
พระมหาพรภวิทย์ จิรวิโช	อาจารย์ใหญ่สำนักเรียนวัดอาวุธวิกสิตาราม
ผศ.ดร.เนตร หงษ์ไกรเลิศ	มหาวิทยาลัยสยาม
นาวาเอก ดร.นพดล บงกชกาญจน์	กรมยุทธศึกษาทหารเรือ
ดร.วิลาสินี วัฒนมงคล	ผู้พิพากษาสมทบ ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดสมุทรสงคราม

บรรณาธิการวารสาร

พระมหามหวินทร์ ปุริสุตโตโม, ผศ.ดร.

ผู้ช่วยบรรณาธิการวารสาร

นายสุขชาน มักกะสัน

กองบรรณาธิการวารสาร

พระบุญฤทธิ์ อภิปัญโญ	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
ดร.มนัสวี ศรีนนท์	มหาวิทยาลัยมหิดล
ผศ.ดร.สุณี เวชประสิทธิ์	มหาวิทยาลัยนวมินทราธิราช
พ.ต.ท.หญิง ดร.ปิยะนุช ศรีสรานุกรม	โรงเรียนนายร้อยตำรวจ
นายครรชิต มีซ่อง	โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินบทความ

พระมหาวิโรจน์ ญาณวิโร, ดร.	คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
พระมหาวิญชัย กิตติเมธี, ดร.	คณะพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
พระมหาไพจิตร อุตตมธมโม, ดร.	วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
พระมหาสาธัญ ปะมสาลี, ดร.	วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
รศ.ดร.กฤต ศรียะอาจ	คณะพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ผศ.ดร.คงสฤษฏ์ แพ่งทรัพย์	คณะพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ผศ.ดร.สำราญ ศรีคำมูล	วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
ดร.กฤตสุขชิน พลเสน	บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
ดร.สุรัชย์ พุดชู	คณะศาสนาและปรัชญา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
ผศ.ดร.เมธา หริมเทพาธิป	บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
ดร.สมเจต หลวงกัน	วิทยาลัยสงฆ์สุพรรณบุรีศรีสุวรรณภูมิ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ฝ่ายจัดรูปเล่ม/สมาชิกวารสาร

ดร.มนัสวี ศรีนนท์ นายสุขชาน มักกะสัน นายอริย์ชัย เลิศอมรไชยกิจ นางสาวพรทิพย์ พงษ์กิตติวงศ์

พิมพ์ที่

จี คลาส (G CLASS) เลขที่ 26/19 ศาลายา พุทธมณฑล นครปฐม 73170

โทร 028892223 โทรสาร 028893204 อีเมลล์ g_class@hotmail.com

บทบรรณาธิการ

พ.ศ. 2567 นับว่าเป็นปีที่ 1 ในการจัดพิมพ์วารสารประชาคมพุทธศาสนา ศูนย์วิจัยธรรมศึกษา สำนักเรียนวัดอาวุธวิกสิตาราม โดยทางกองบรรณาธิการจักได้บริหารจัดการวารสารให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐาน TCI มีการตรวจประเมินผลงานวิชาการทุกเรื่องจากผู้ทรงคุณวุฒิจากหลายหน่วยงาน กล่าวคือมีการเชิญผู้ทรงคุณวุฒิ 3 รูป/คน ประเมิน 1 บทความ และต่อไปเมื่อวารสารได้ดำเนินการให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐาน TCI พร้อมทั้งได้รับการรับรองคุณภาพแล้ว ก็จะเน้นการบริหารจัดการวารสารทั้งในเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณให้เรียบร้อยและมีประสิทธิภาพประสิทธิผล

วารสารประชาคมพุทธศาสนาฉบับนี้ได้นำเสนอผลงานของนักวิชาการจากหน่วยงานต่างๆ ที่น่าสนใจ ดังนี้

1. การศึกษาเรื่องเวลาที่เป็นฤกษ์ดีตามที่ปรากฏในสุปปพณสูตร (The Study of Auspicious Times appear in the Supuppannah Sutta) โดย พระกานต์ชนะ ภูริศรี และ พระมาร อินทปญโญ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย พบว่า การถือฤกษ์ยามเป็นสิ่งสำคัญสำหรับชาวบ้านที่ยังเข้าไม่ถึงธรรมะของพระพุทธเจ้า โดยมีจะคล้อยตามหรือเชื่อถือตาม ๆ กันมา ปราศจากเหตุผลและตรรกะใดที่คนยังไม่มี ความเชื่อมั่นในกฎแห่งกรรมตามหลักคำสอนในพุทธศาสนาอย่างหนักแน่นแล้วก็ยากที่จะเลิกละได้ ส่วนพุทธศาสนานั้นเน้นสอนเรื่องการทำเป็นหลัก กล่าวคือถือว่าใครทำความดีเวลาใด เวลานั้นก็เป็นเวลาที่ดี เป็นฤกษ์ที่ดี เป็นเวลาที่เป็นมงคล ทำให้เกิดโชคดี มีความสุขความเจริญตามมา แต่ทั้งนี้จะต้องมีปัญญากำกับด้วย

2. การศึกษาเชิงวิเคราะห์ปรัชญานายะ (An Analytical Study of Nyaya Philosophy) โดย พระกัมมัญฐาน ปวตตโน พระกิตติ กิตติสาโร มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย และ วีรชัย คำธรมหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี พบว่า ปรัชญานายะถือว่าความรู้ที่ถูกต้องขึ้นอยู่กับประสบการณ์ที่กำลังประสบอยู่นั้น ความจริงต้องสามารถเข้าถึงได้โดยอาศัยการประจักษ์ ประสบการณ์ และการอนุมาน ปรัชญานายะจึงเชื่อในความรู้ประจักษ์ การอาศัยความรู้ที่ประกอบขึ้นจากการใช้เหตุผลโดยอาศัยการประจักษ์จากประสาทสัมผัสทั้ง 5 บวกกับประสบการณ์และการอนุมาน เป็นกระบวนการแสวงหาความรู้ของปรัชญานายะ

3. สามัญลักษณะในบริบทตรรกศาสตร์แนวพุทธ (The Three Characteristics in Buddhist Logic) โดย วิจิตรา มธุรสภาชน นักวิชาการอิสระ ด้านพุทธศาสนศึกษา และ ณัฐพงษ์ มะลิซ้อน มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร พบว่า ไตรลักษณ์ แปลว่า ลักษณะ 3 ประการ ได้แก่ ความไม่เที่ยง ความเป็นทุกข์ และอนัตตา ความที่ทุกสิ่งไม่สามารถบังคับบัญชาให้เป็นไปตามความต้องการได้ เป็นความจริงสูงสุดที่มีความเป็นตรรกศาสตร์หรือมีความเป็นเหตุเป็นผลเป็นอย่างยิ่ง พร้อมทั้งไตรลักษณ์ทั้ง 3 นั้น ยังทำให้ผู้ที่ปฏิบัติตามด้วยความเข้าใจได้สามารถบรรลุถึงพระนิพพาน อันเป็นที่ดับความทุกข์ทั้งปวงและเป็นความสุขอย่างที่สุด ไม่ต้องเวียนว่ายตายเกิดอีก

4. แนวคิดเรื่องความตายในตรรกศาสตร์แนวพุทธ (The Concept of Death in Buddhist logic) โดย ปราณี เสถียรระบุตร์ นักวิชาการอิสระ ด้านพุทธศาสนศึกษา และ พระมหาขวัญชัย กิตติเมธี มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย สรุปว่า ตรรกศาสตร์นี้เป็นการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องหรือธรรมชาติที่เป็นพื้นฐานของมนุษย์ โดยเป็นพื้นฐานที่ยืนพื้นอยู่กับความเป็นไปต่าง ๆ ของมนุษย์ กล่าวคือตั้งแต่เกิดจนตาย ในชีวิตมนุษย์ สามารถที่จะนำเรื่องแนวคิดทางตรรกศาสตร์มาเป็นหลักการได้ กล่าวเฉพาะเรื่องความตายในมุมมองของตรรกศาสตร์แนวพุทธนี้ ทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจที่ชัดเจนมากขึ้นได้แน่นอน ดังจะเห็นได้จากที่ พระพุทธเจ้าทรงวางเป้าหมายสูงสุดให้กับทุกคน โดยให้พยายามลดความชั่วและประกอบความดี พร้อมให้ตั้งนิพพานไว้เป็นเป้าหมายสูงสุด โดยให้ปฏิบัติตามมรรคมีองค์ 8 จนสามารถพิจารณาเห็นสิ่งต่าง ๆ ด้วยกรอบแห่งเหตุผลหรือตรรกศาสตร์นั่นเอง

5. ประโยชน์ของการใช้งาน AI และแนวคิดเรื่องไตรสิกขาในพุทธศาสนา (The Benefits of Using AI and the Concept of the Threefold Training in Buddhism) โดย มนัสวี ศรีนนท์ สถาบันนวัตกรรมการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยมหิดล สรุปว่า AI คือ เทคโนโลยีที่ประมวลผลข้อมูลได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพสูง แบ่งออกเป็น 3 ระดับชั้น และมีประโยชน์อย่างมากมายมหาศาลต่อมวลมนุษยชาติ เมื่อนำมาบูรณาการใช้กับหลักไตรสิกขาแล้ว ทำให้เกิดข้อดีต่างๆ ได้ เช่น ช่วยลดความผิดพลาดของมนุษย์ เพิ่มประสิทธิภาพการทำงาน และป้องกันข้อเสียที่จะเกิดขึ้น เช่น ป้องกันการขาดความโปร่งใสหรือการเป็นภัยคุกคามต่อมนุษย์ได้ ฉะนั้น การบูรณาการระหว่างการใช้ประโยชน์จาก AI อย่างรู้เท่าทันและการมีความรู้ตามหลักไตรสิกขาในพุทธศาสนาย่อมทำให้เกิดการพัฒนาทั้งในระดับปัจเจกบุคคลและระดับสังคมได้อย่างแน่นอน พร้อมทั้งเป็นการป้องกันข้อเสียที่จะเกิดขึ้นด้วย

6. บทวิจารณ์หนังสือเรื่อง ธรรมเภรี เล่ม 1 โดย พระธรรมวิสุทธิกวี (พิจิตร ฐิตวณฺโณ) (Book Review: The Dhammapheri, Volume 1 by Phra Thammawisutthikhawee (Phichit Thitavanno)) โดย ญาณิศา แก้วภา พระมหาสมณวินทร์ ปุริสสุตโต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และ มนัสวี ศรีนนท์ มหาวิทยาลัยมหิดล สรุปว่า หนังสือเรื่อง “ธรรมเภรี” เล่ม 1 เป็นหนังสือที่จัดทำขึ้นเพื่อเป็นอนุสรณ์แก่นายแพทย์ศรีสกุล จารุจินดา ในงานพระราชทานเพลิงศพ โดย พระธรรมวิสุทธิกวี (พิจิตร ฐิตวณฺโณ) เป็นผู้เขียนหนังสือเล่มนี้ขึ้นมา ประกอบด้วยบทหลักสำคัญ 4 เรื่อง คือ คลายเครียด อุบายระงับความโกรธ ฟังตนเอง และวิธีแก้ทุกข์ อ่านเข้าใจง่าย ได้รับความสนใจจากผู้อ่านมากเล่มหนึ่ง เพราะทำให้คลายทุกข์ลงไปได้เมื่อปฏิบัติตามข้อแนะนำในหนังสือนี้